

Hirurška revaskularizacija miokarda – **bajpas hirurgija** ili CABG (*coronary artery bypass grafting*) je vrsta operacije koja poboljšava dotok krvi u srce. Ova operacija se izvodi kada je potrebno lečenje bolesti koronarnih arterija. Prema Američkom udruženju za srce, CABG je najčešće izvođena operacija na srcu, koja se izvodi u broju većem od 500 000 godišnje.

Kardiohirurg obavlja operaciju, uz pomoć specijalizovanog medicinskog tima. Tim uključuje anesteziologa, perfuzera (specijalista za srca-pluća mašinu), druge hirurge, medicinske sestre i tehničare.

Tokom CABG-a, hirurg koristi sopstvene vene ili arterije pacijenta da bi „zaobišao“ sužena područja koronarnih arterija. Krv bogata kiseonikom usmerava se oko začepljenja, stvarajući novi put i obnavljajući krvotok do srčanog mišića. Možete dobiti više od jednog bajpasa tokom operacije, u zavisnosti od broja koronarnih arterija koje su zahvaćene aterosklerotskom bolesti.

Nakon oporavka koji obično traje oko 6-10 nedelja, većina pacijenata je zadovoljna rezultatima operacije u smislu redukcije ili potpune eliminacije simptoma kao što su bol u grudima i nedostatak daha. Pored toga, CABG može poboljšati vaš kvalitet života i pomoći vam da nastavite aktivniji način života.

Ko je kandidat za hiruršku revaskularizaciju miokarda - ugradnju bajpasa?

CABG se koristi za lečenje ljudi koji imaju tešku koronarnu bolest (KB). KB predstavlja sužavanje koronarnih arterija - krvnih sudova koji snabdevaju srčani mišić kiseonikom i hranljivim materijama. Ovo stanje je uzrokovano nakupljanjem masnog materijala koji se naziva plak unutar zidova arterija. Vremenom će ta masna ploča (plak)- koja se sastoji od masti, holesterola, kalcijuma i drugih supstanci koje se nalaze u krvi - postati veoma tvrda. Kada se to dogodi, koronarne arterije se sužavaju ili blokiraju, ograničavajući snabdevanje srčanog mišića kiseonikom.

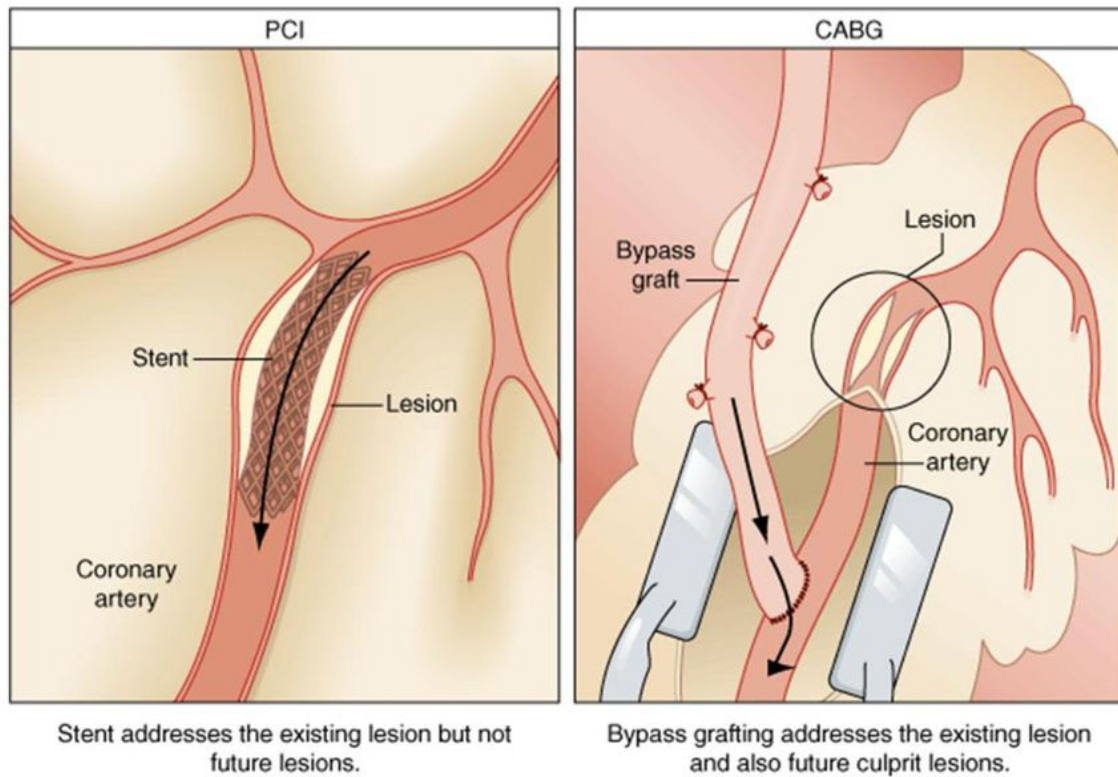
Možda ćete osetiti sledeće simptome:

- Bol u grudima ili nelagodnost (poznata kao angina)
- Nepravilan rad srca
- Kratak dah

Koronarna bolest se, takođe, može manifestovati akutnim infarktom miokarda (srčani udar), stanje u kome dolazi do potpunog prekida protoka krvi do određenog dela srčanog mišića.

Kako bi odlučio da li vam treba CABG ili ne, vaš lekar će uraditi fizički pregled i proceniti vaš kardiovaskularni sistem, uključujući vaše srce, pluća i puls. Možete očekivati da razgovarate o dužini, učestalosti i ozbiljnosti bilo kakvih simptoma koji mogu biti prisutni.

PCI vs CABG

Kada određuje da li ste kandidat za CABG, vaš lekar će takođe uzeti u obzir vaše:

- Istoriju (anamnezu) i prethodne srčane bolesti i stanja, uključujući operacije, procedure i lekove i koje uzimate
- Istorija drugih bolesti i stanja
- Starost i opšte zdravstveno stanje
- Porodična istorija

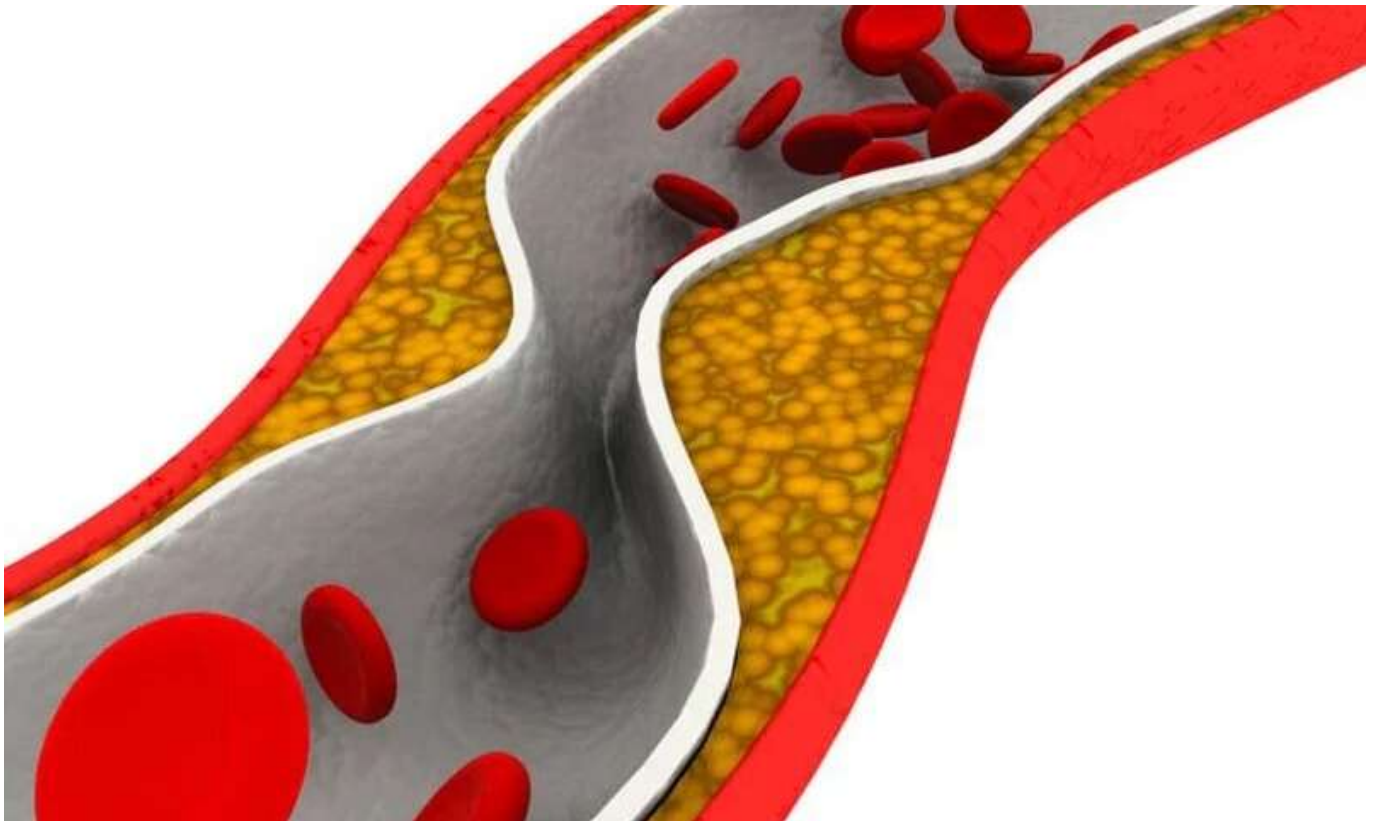
Terapija lekovima, promena načina života i drugi postupci mogu se savetovati pre nego što se preporuči hirurgija. Ukoliko rezultat medikamentnog lečenja da ograničen uspeh, CABG može biti efikasna i adekvatna terapijska opcija.

[Saznajte šta je sindrom slomljenog srca](#)

Dijagnostika koronarne bolesti

Da biste utvrdili koje su arterije blokirane, stepen suženja i da li ima oštećenja srca, biće potrebni odeređeni medicinski testovi poput elektrokardiograma (EKG), rentgen snimka grudnog koša, [kateterizacije srca](#), stres testa, ehokardiograma (eho). Više informacija o ovim testovima potražite na našoj zajedničkoj stranici za dijagnostičke testove.

Ako testovi pokažu da imate jake značajna suženja (lezije) na koronarnim arterijama, vaš lekar vas može odmah primiti u bolnicu kako biste što pre izvršili CABG.

Ako testovi utvrde da ne postoji razlog za hitnom operacijom, zakazaće operaciju za neki naredni period i verovatno ćete biti primljeni u bolnicu dan ranije nego što je planirana operacija. Vaš hirurg će vam dati konkretna uputstva o tome kako se pripremiti, uključujući šta treba jesti ili piti, koje lekove treba uzimati i sa kojim aktivnostima treba prestati pre operacije.

Važno je da kažete svom lekaru koje vitamine i suplemente uzimate, čak i ako su prirodnog porekla, budući da mogu uticati na rizik od krvarenja. Pored toga, ako pušite, prestanite pušiti što je pre moguće. Ovo će poboljšati vaše šanse za uspešan oporavak i imati koristi za vaše celokupno zdravlje.

Takođe biste trebali:

- Organizovati se za prevoz na dan vaše operacije. Nekoliko dodatnih testova i administrativnih poslova morate obaviti pre nego što budete spremni za operaciju, tako da je vrlo važno da stignete na vreme.
- Pronađite nekoga ko će vam pomoći kod kuće tokom prve nedelje izlaska iz bolnice i ko će vam pomoći u poslovima i aktivnostima u prvih 2 meseca nakon operacije.
- Pridržavajte se uputstava lekara o tome kada tačno treba da prestanete da jedete i

pijete. Ako to ne uradite, vaša operacija može biti otkazana.

- Izaberite udobnu odeću za putovanje u bolnicu i do nje. Takođe, spakujte svoje stvari u torbu ili kofer koji ćete poneti u bolnicu.

Dok se pripremate za operaciju, možete preuzeti aktivnu ulogu postavljajući pitanja i edukujući se. U nedeljama oporavka nakon operacije, biće vam drago što ste to učinili.

Ko je u operacionoj sali?

Znajući ko će biti sa vama u operacionoj sali može vam pomoći da lakše podnesete čitav postupak i da održite smirenje. Pored vašeg kardiohirurga, u sali će verovatno biti još nekoliko ljudi, uključujući:

- Hirurški asistent koji je jedan od saradnika hirurga, ili specijalizant kardiohirurgije koji će, po potrebi, pomoći tokom operacije.
- Anesteziolog koji je zadužen za primenu anestezije i praćenje vitalnih znakova.
- Perfuzeri koji upravljaju mašinom srca-pluća i drugom tehničkom opremom koja podržava operaciju.
- Medicinske sestre i tehničari koji pomažu hirurškom timu i pripremaju operacionu salu.

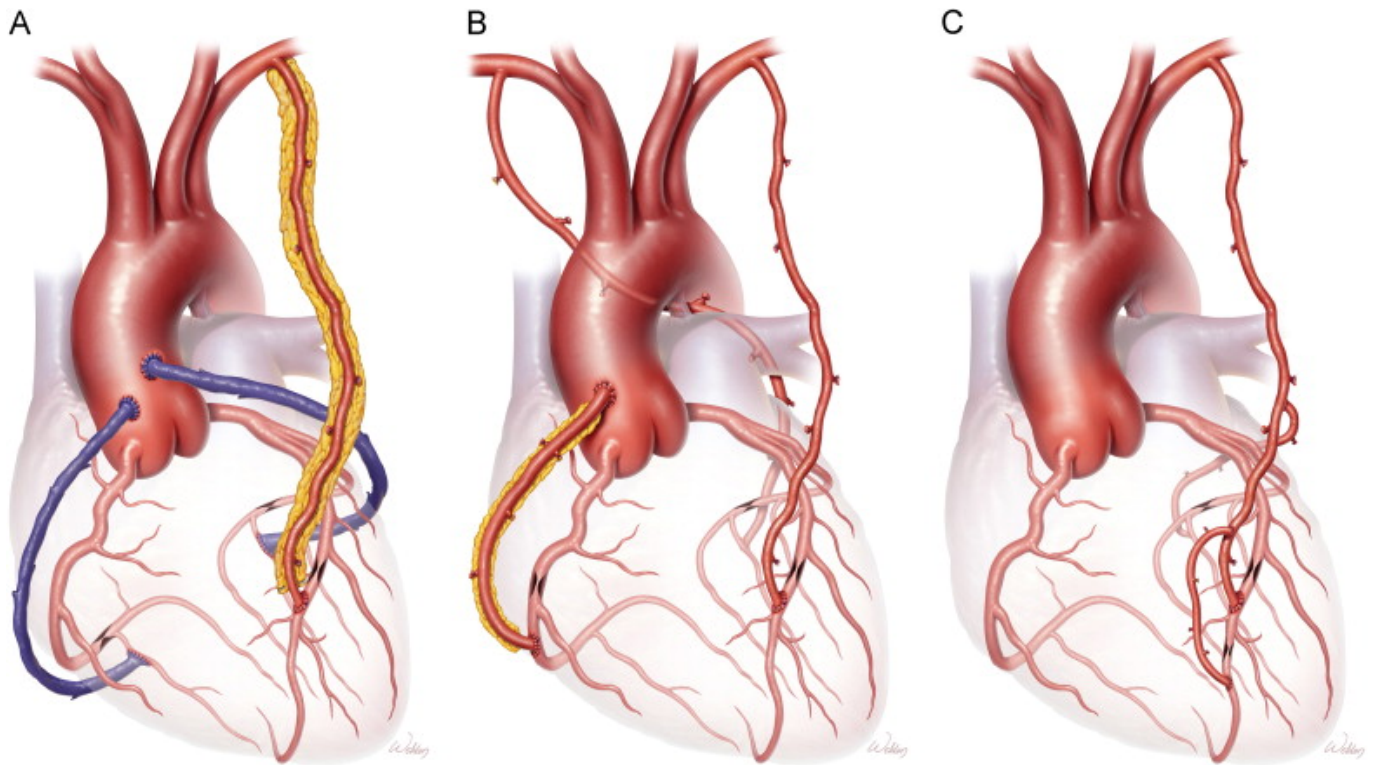
Šta će se dogoditi tokom operacije bajpasa?

Na dan operacije ili dan pred operaciju, sastaćete se sa anesteziologom, koji će zajedno sa vama pregledati bilo kakve prethodne komplikacije ili vam pružiti odgovore u vezi sa opštom anestezijom. Vaš anesteziolog će razgovarati o rizicima i prednostima anestezije, kao i o mogućim neželjenim efektima i komplikacijama. Operacija se izvodi u opštoj anesteziji što znači da nećete biti budni tokom operacije.

Nakon što zaspate, kroz usta vam se stavlja cevčica, proces koji se zove intubacija. Ova cev je zatim pričvršćena na ventilator koji obezbeđuje kiseonik i pomaže vam da dišete. Pored toga, meka, fleksibilna cev koja se zove kateter biće smeštena u vašu bešiku kako bi se omogućila evakuacija urina. Vaš medicinski tim će nadgledati vaše vitalne znake, kao što su krvni pritisak, srčani ritam i nivo kiseonika u krvi tokom operacije.

Vaš hirurg napraviće rez dužine 15 do 25 cm po sredini grudnog koša. Rez će proći kroz grudnu kost kako bi se pristupilo srcu i pregledale koronarne arterije. Koronarne arterije se nalaze na prednjoj i zadnjoj površini srca. Zatim će hirurg pripremiti arterije ili uzeti vene koje će se koristiti kao "transplantati" za formiranje vašeg bajpasa. Hirurg može uzeti deo zdravog krvnog suda sa unutrašnjosti noge, podlaktice ili neposredno iza zida grudi.

Dužina trajanja operacije zavisi od vrste hirurgije koji se izvodi, broja bajpasa, načina izvođenja operacije i drugih stvari koje mogu uticati na trajanje operacije. Generalno, hirurška revaskularizacija obično traje 3 do 6 sati.

Koji su rizici bajpas hirurgije srca?

Mnogobrojnim studijama je dokazano da je CABG bezbedan i efikasan, ali kao i sve operacije mogu se javiti neke od ozbiljnih komplikacija:

- Krvni ugrušci koji vam mogu povećati šanse za moždani udar, srčani udar ili probleme sa plućima
- Krvarenje tokom ili posle operacije
- Infekcija rana i krvarenje
- Reakcije na anesteziju
- Nenormalni ritmi srca
- Upala pluća
- Problema sa disanjem
- Groznica i bol
- Insuficijencija bubrega
- Gubitak pamćenja i problemi sa koncentracijom ili koherentnim razmišljanjem

Mnoge stvari utiču na ove rizike, uključujući vašu dob, broja bajpasa i ostala zdravstvena stanja. Obično je rizik od komplikacija veći ako se CABG primenjuje u hitnim situacijama (na primer, tokom srčanog udara), ako ste stariji od 70 godina, ili ako ste pušač ili bolujete od šećerne bolesti. Obavezno razgovarajte o ovim rizicima sa svojim hirurgom pre operacije.

Pogledajte još...

- [Bajpas operacija na srcu: evolucija ka perfekciji](#)
- [Vena ili arterija kao graft u koronarnoj hirurgiji](#)
- [Šta je bajpas](#)
- [Stent ili bajpas](#)
- [Šta je kalcijumski skor i njegov značaj u odluci za operaciju](#)
- [Zašto se radi koronarografija](#)